

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 4Csp/22/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120227866
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr., LL.M. Zuzana Bajlová
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2021:6120227866.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou JUDr. Zuzanou Bajlovou, LL.M. v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951 proti žalovanému: I. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom C., R. XXX/XX, zastúpený splnomocneným zástupcom I. U. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom I. XXX/X, W. I., C., v spore o zaplatenie 9.877,71 eur s príslušenstvom, t a k t o

rozhodol:

I. Žaloba sa z a m i e t a .

II. Žalovanému sa voči žalobcovi náhrada trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou podanou na upomínací súd - Okresný súd Banská Bystrica dňa 04. 02. 2020 (č. I. 56 spisu) sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu 9.866,22 eur, s úrokom z omeškania z neuhradených splátok do dňa zosplatenia vyčíslené pevnou sumou 8,04 eur, nezaplatené poplatky za poistenie 3,45 eur a nahradiť trovy konania. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 22. 04. 2015 uzatvoril I. F.Í., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 05. 07. 2015 Úverovú zmluvu č. 0000000000204819, na základe ktorej poskytol žalobca poručiteľovi peňažné prostriedky vo výške 10.000 eur. Po smrti poručiteľa bolo dňa 09. 04. 2016 v dedičskom konaní vydané rozhodnutie sp. zn. 5D/223/2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. 05. 2016, na základe ktorého sa stal jedným z dedičov poručiteľa žalovaný. Žalovaný porušil svoje zmluvné povinnosti - prestal uhrádzať jednotlivé splátky riadne a včas, preto žalobca na základe výzvy na predčasné splatenie úveru rozhodol o predčasnej splatnosti úveru dňa 17. 01. 2020. Pohľadávka žalobcu ku dňu predčasného zosplatenia predstavovala 14.487,77 eur a pozostáva z istiny poskytnutého úveru vo výške 9.866,22 eur, z úroku 4.550,06 eur (úroková sadzba vo výške 9,90 % ročne vyplýva zo zmluvy), z úroku z omeškania 8,04 eur, poplatkov 60 eur za upomienky (15 eur za každú), poplatkov za poistenie schopnosti splácať úver 3,45 eur. Žalovaný po zosplatení úveru do dňa podania žaloby neuskutočnil žiadnu úhradu.

2. Upomínací súd vydal vo veci dňa 24. 02. 2020 pod sp. zn. 9Up/202/2020 (č. I. 61 spisu) platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný včas odpor s vecným odôvodnením vo veci samej a pretože žalobca navrhol pokračovať v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), vec bola dňa 21. 04. 2020 postúpená Okresnému súdu Liptovský Mikuláš.

3. V podanom odpore (č. I. 64 spisu) žalovaný uviedol, že v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 5D/223/2015 ako oprávnení dedičia boli zistení rodičia poručiteľa I. F. a U. O.. Zároveň bol súdnym komisárom vykonaný súpis aktív a pasív dedičstva, v ktorom bolo zistené, že dedičstvo je predĺžené a čistá hodnota majetku bola vyčíslená na mínus 2.641,20 eur, preberateľom majetku sa stal žalovaný. Žalobca bol o prebiehajúcom dedičskom konaní riadne a včas informovaný a ako veriteľ bol účastníkom konania. Na riadne a včas zaslané predvolanie na dedičské konanie nereagoval, ani raz sa konania

nezúčastnil a dokonca titulom jeho neúčasti a riadneho ospravedlnenia bolo konanie opakovane odročované. Zo strany oprávnených dedičov bolo žalobcovi ponúknuté prenechanie dedičstva na úhradu dlhov, no žalobca na takúto ponuku nereagoval. Počas celého konania bol pasívny a žiadnym spôsobom sa nesnažil riešiť svoju pohľadávku v konaní. Takéto konanie považujú za neseriózne spôsobujúce prieťahy v konaní a v rozpore s platnou legislatívou. Po týchto prieťahoch v konaní spôsobených veriteľom nakoniec notársky úrad rozhodol tak, ako je uvedené vyššie. Z ustanovenia § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka je zrejmé, že oprávnený dedič nezodpovedá za záväzky, pasíva prevyšovali aktíva a podľa ich názoru je uplatňovaný nárok v rozpore s týmto ustanovením. Dňa 31. 05. 2019 bol veriteľovi zo strany Okresného súdu Liptovský Mikuláš vystavené potvrdenie o výsledku dedičského konania. Žalobca sa vecou nezaoberal, nezaujímal sa o riešenie svojej pohľadávky. O predmetné potvrdenie požiadal po uplynutí 4 rokov od smrti poručiteľa a viac ako 3 roky po skončení dedičského konania. Žalobca svojím listom zo dňa 17. 01. 2020 vyzval na predčasné splatenie úveru, toto konanie bolo podľa ich názoru účelové. Žalobcovi márne plynula premlčacia lehota na uplatnenie nároku, preto vznášajú námietku premlčania proti celej žalovanej sume aj proti jednotlivým splátkam. Žalobca vedel o smrti poručiteľa, svojím pasívnym konaním maril priebeh konania a znemožňoval jeho rýchle a hospodárne konanie a jeho výsledok.

4. Žalobca v replike (č. I. 67 spisu) uviedol, že sa nestotožňujú so skutkovým tvrdením žalovaného, že by boli vo veci sp. zn. 5D/223/2015 pasívni. V zmysle ustanovenia § 202 Civilného mimosporového poriadku veriteľ má právo a nie povinnosť dohodnúť sa o tom, že predĺžené dedičstvo sa prenechá veriteľom na úhradu dlhov. Z dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva je zrejmé, že žalovaný zodpovedá za pohľadávku uplatnenú žalobcom v tomto konaní. Keďže žalovaný pohľadávku nesplácal, žalobca na základe výzvy na predčasné splatenie úveru rozhodol o predčasnej splatnosti dňa 17. 01. 2020. Keďže žaloba bola podaná dňa 09. 02. 2020, ich nárok premlčaný nie je.

5. Žalovaný v duplike doručenej súdu 27. 05. 2020 (č. I. 74 spisu) trval na vznesenej námietke premlčania. Uviedol, že žalobca vo svojom vyjadrení neuvádza žiadne nové skutočnosti, obmedzil sa na konštatovanie priebehu dedičského konania a nepredložil žiadne dôkazy. Z dedičského spisu, ktorý navrhujú pripojiť, je zrejmé, že bol opakovane vyzývaný na vyjadrenie sa k dedičskému konaniu. Preto žiada žalobu zamietnuť.

6. Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom (v poradí prvým) č. k. 4Csp/22/2020-86 zo dňa 30. 06. 2020 žalobu zamietol, keď dospel k záveru, že žalobca si svoje právo voči právnenému nástupcovi pôvodného dlžníka uplatnil žalobou doručenou súdu dňa 04. 02. 2020, teda po márnom uplynutí trojročnej premlčacej doby.

7. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 9CoCsp/43/2020-117 zo dňa 26. 11. 2020 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že právne posúdenie veci súdom prvej inštancie nebolo správne, smrťou I. F. došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu, na základe ktorého bol poskytnutý spotrebiteľský úver, teda zmluvný záväzok medzi účastníkmi zmluvy o úvere skončil úmrtím dlžníka. Ako vyplynulo z uznesenia o dedičstve, tento dlh zaradil súd do pasív a zároveň určil, že zodpovedný za tento dlh je dedič - žalovaný. Tento sa stal preberateľom dlhu poručiteľa, ale neznamená to, že naďalej pokračoval zmluvný vzťah a miesto dlžníka do zmluvného vzťahu vstúpil dedič ako pokračovateľ, ktorý by mal naďalej splácať dlh podľa dohodnutých podmienok v zmluve o úvere. Súd prvej inštancie sa potom podľa názoru odvolacieho súdu nemal zaoberať tým, že skúma predchádzajúci zmluvný vzťah nebohého s bankou, resp. akým spôsobom mali byť platené jednotlivé splátky a kedy malo dôjsť k zosplateniu. Mal sa zaoberať tým, či žalovanému už na základe dedičského konania nevznikla povinnosť vrátiť (splatiť) dlh za poručiteľa, avšak len do výšky zdedeného majetku, prípadne s prihliadnutím na ostatné pasíva, ktoré boli uvedené v dedičskom rozhodnutí. Pokiaľ by súd dospel k záveru, že uznesenie o dedičstve vyriešilo otázku prechodu dlhu na dediča, je potom potrebné zvážiť, či existujú procesné podmienky na opakované vymáhanie dlhu a ak áno, bolo potrebné o žalobe rozhodnúť (priznať plnenie alebo žalobu zamietnuť) na základe iného právneho posúdenia veci (buď teda dedičské rozhodnutie je titulom na vymáhanie dlhu, ktorý existoval v čase poručiťelovej smrti alebo ak dedičské rozhodnutie by nebolo spôsobilým exekučným titulom, súd by žalobu o plnenie z úverovej zmluvy zamietol, avšak z iných dôvodov, ako to bolo v tomto rozhodnutí).

8. Podľa § 180 CSP súd konal a rozhodol v neprítomnosti žalobcu, ktorý svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil, súhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti.

9. Splnomocnený zástupca žalovaného na pojednávaní uviedol, že si dovoľia nesúhlasiť s názorom odvolacieho súdu. Majú za to, že zmluvný vzťah nezanikol smrťou poručiteľa I. F. I., a to z dôvodu, že podľa ustanovení o dedičskom práve sa jedná o univerzálnu sukcesiu, to znamená, že dedičstvo sa nadobúda momentom smrti poručiteľa. V tomto momente vstúpil žalovaný do všetkých práv a povinností poručiteľa - svojho syna s tým, že dĺžka trvania dedičského konania nemá žiadny vplyv na plynutie premlčacej lehoty. Premlčacia lehota sa v tomto prípade neprerušuje a nespočíva. Malo by to vplyv v tom prípade, pokiaľ by si žalobca ustrážil splatnosť svojej pohľadávky, žaloval ju na súde s tým, že pôvodný dlžník zomrel. Tým by počas tohto konania bola prerušená premlčacia lehota. Žalobca päť rokov od smrti pôvodného dlžníka z úverovej zmluvy nekonal, nesledoval plynutie premlčacích lehôt a splácanie jednotlivých splátok. Žalobca bol na dedičské konanie opakovane predvolávaný, nikdy sa nedostavil, hoci si prihlásil pohľadávku do dedičského konania. Z toho je zrejmé, že o úmrtí pôvodného dlžníka vedel, ale aj napriek tejto skutočnosti absolútne vo veci nekonal. To, že sa rozhodol spoplatniť úver až v roku 2020 a následne ho žalovať, je podľa ich názoru v tomto prípade irelevantné a majú za to, že uplynula premlčacia lehota. Tým, že bolo vydané uznesenie o dedičstve, nedochádza k predĺženiu lehoty na premlčanie na 10 rokov, nakoľko uznesenie o dedičstve nemá charakter listiny, ktorá by bola exekučným titulom. Keďže žalobca sa nezúčastňoval na dedičských konaniach, absentuje tam jeho podpis, aby to mohlo byť exekučným titulom a mohlo to byť vymáhané. O tejto skutočnosti zrejme aj žalobca vie, pretože pokiaľ by bolo toto uznesenie o dedičstve exekučným titulom, tak by neriešili túto vec v súdnom konaní, ale rovno by to žalobca postúpil na vymáhanie cez exekútorský súd a exekučné konanie. Súhlasia s rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš a s jeho odôvodnením a žiadajú, aby súd žalobu opätovne zamietol.

10. V rámci dokazovania sa súd oboznámil s obsahom listín založených v spise a s obsahom pripojeného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 5D/223/2015.

11. Zhodnotiac vykonané dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti s prihliadnutím na všetko, čo v konaní vyšlo najavo, súd zistil tento skutkový a právny stav:

12. Súd mal preukázané, že na základe žiadosti dlžníka (právneho predchodcu žalovaného zo dňa 22. 04. 2015 (č. I. 15 spisu) bola dňa 22. 04. 2015 medzi žalobcom v právnom postavení veriteľa a právnym predchodcom žalovaného - I. F., T. XX. XX. XXXX, zomr. 05. 07. 2015 v právnom postavení dlžníka uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 000000000204819 - Pôžička (č. I. 13 - rub spisu), predmetom ktorej bolo poskytnutie pôžičky vo výške 10.000 eur, ktorú sa dlžník zaviazal splácať v 108 mesačných splátkach po 140,81 eur, pri dojednanej fixnej úrokovej sadzbe 9,90 % ročne, pri dojednanej RPMN 11,40 % a priemernej RPMN 10,28 %, so splatnosťou prvej anuitnej splátky 15. 05. 2015. Konečná splatnosť úveru bola dojednaná na 15. 04. 2024. Z obsahu pripojeného dedičského spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 5D/223/2015 mal súd preukázané, že dlžník dňa 05. 07. 2015 zomrel. Notársky úrad JUDr. Jany Kupcovej listom zo dňa 29. 07. 2015, doručeným žalobcovi 03. 08. 2015, oznámil smrť dlžníka a zároveň ho vyzval na oznámenie výšky zostatku úveru ku dňu smrti poručiteľa. Veriteľ si vyčíslil zostatok istiny na 9.866,22 eur a príslušenstvo ku dňu smrti klienta 56,98 eur ako úroky. Pojednávanie dňa 11. 09. 2015 bolo odročené vzhľadom k tomu, že prítomní účastníci dedičského konania sa nevedeli vyjadriť k otázke prijatia, resp. odmietnutia dedičstva. Z úradného záznamu zo dňa 01. 12. 2015 vyplýva, že dedičia poručiteľa navrhli uzavrieť dohodu o prenechaní dedičstva veriteľa na úhradu dlhov podľa § 471 Občianskeho zákonníka. Pojednávanie vytyčené na deň 15. 01. 2016, na ktoré bol predvolaný aj žalobca ako veriteľ, bolo odročené pre neprítomnosť zástupcu veriteľa. Na ďalšom pojednávaní dňa 09. 03. 2016 pohľadávka žalobcu bola dedičmi poručiteľa v celom rozsahu uznaná a až následne na pojednávaní dňa 31. 03. 2016 bola medzi dedičmi schválená dohoda, v zmysle ktorej preberateľom celého majetku poručiteľa vrátane pasív sa stal žalovaný. Dedičské konanie bolo právoplatne skončené uznesením o dedičstve sp. zn. 5D/223/2015-33, D/not/166/2015 zo dňa 19. 04. 2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. 05. 2016, v zmysle ktorého hnutelné veci, peňažné prostriedky vedené na osobnom účte, peňažný zostatok na účte stavebného sporenia, preplatok na dani z príjmov fyzickej osoby nadobúda žalovaný a zároveň preberá podľa § 470 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v rozsahu, v akom nadobudol majetok (aktívum) pasíva, a to náklady spojené s pohrebom a peňažnú pohľadávku veriteľa - žalobcu. Listom zo dňa 14. 11. 2019 veriteľ vyzval žalovaného na úhradu omeškaných splátok úveru vo výške 332,90 eur najneskôr do 19. 11. 2019 s tým, že v prípade neuhradenia dlžnej sumy, uplatní svoje právo vyplývajúce z § 565 Občianskeho zákonníka a požiada o zaplatenie celej pohľadávky, ktorá predstavuje 14.277,34 eur (č. I. 16 spisu). Listom zo dňa 17. 01.

2020 veriteľ rozhodol o predčasnej splatnosti celého úveru ku dňu 17. 01. 2020 a vyzval na bezodkladnú úhradu celého dlhu vo výške 14.487,77 eur s príslušenstvom.

13. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

14. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

15. Podľa § 470 Občianskeho zákonníka dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiťľa a za poručiťľove dlhy, ktoré na neho prešli poručiťľovou smrťou. Ak je viac dedičov, zodpovedajú za náklady poručiťľovho pohrebu a za dlhy podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli, k celému dedičstvu.

16. Podľa § 161 ods. 1, 2 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky"). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

17. Podľa § 230 CSP, ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

18. Podľa § 579 ods. 1 Občianskeho zákonníka smrťou dlžníka povinnosť nezanikne, ibaže jej obsahom bolo plnenie, ktoré mal osobne vykonať dlžník.

19. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

20. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

21. Podľa § 111 Občianskeho zákonníka zmena v osobe veriteľa alebo dlžníka nemá vplyv na plynutie premlčacej doby.

22. Súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu skúmal, či uznesenie o dedičstve č. k. 5D 223/2015-33 zo dňa 19. 04. 2016, ktorým podľa § 175q ods. 1 písm. c) vtedy platného Občianskeho súdneho poriadku schválil dedičov o vyporiadaní dedičstva tak, že dedičstvo v celosti nadobúda žalovaný, ktorý zároveň preberá podľa § 470 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v rozsahu, v akom nadobudol aktívum, peňažnú pohľadávku voči žalobcovi z titulu nesplatennej pôžičky poskytnutej poručiťľovi na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 000000000204819 - Pôžička vo výške ku dňu smrti poručiťľa 9.866,22 eur (istina) a 56,98 eur (úroky), je spôsobilým exekučným titulom na vymáhanie dlhu.

23. V prípade, ak je viac osôb povolaných dedič, prichádza do úvahy ich dohoda o vyporiadaní dedičstva (§ 482 Občianskeho zákonníka). Predpokladom jej uzavretia je existencia najmenej dvoch dedičov. Ak sú predmetom vyporiadania pasíva poručiťľa týkajúce sa tretích osôb, pričom dohoda predpokladá zodpovednosť za pasíva dedičstva inak, ako ustanovuje § 470 Občianskeho zákonníka, sú tretie osoby účastníkmi dedičského konania. Dohoda o vyporiadaní dedičstva potrebuje na svoju platnosť schválenie súdom. Súd túto dohodu uznesením schváli, ak neodporuje zákonu alebo dobrým mravom. Z pripojeného dedičského spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 5D 223/2015 bolo zistené, že po poručiťľovi I. F., zomrelom 05. 07. 2015 ako dedičia zo zákona v druhej dedičskej skupine boli zistení rodičia poručiťľa. Dedičstvo bolo predĺžené. Dedičia uzatvorili dohodu o vyporiadaní dedičstva, v zmysle ktorej preberateľom dedičstva v celosti sa stáva žalovaný vrátane pasív, a to nákladov spojených s vystrojením pohrebu poručiťľa a peňažnej pohľadávky voči žalobcovi, ktorá dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva bola uznesením o dedičstve č. k. 5D/223/2015-33, D/not/166/2015 zo dňa 19. 04. 2016 schválená.

24. Rozhodnutie súdu o schválení dohody dedičov (§ 482 ods. 1 Občianskeho zákonníka), obsahujúcej tiež záväzok jedného z dedičov uhradiť dlh veriteľovi poručiteľa, nie je pre tohto veriteľa podkladom pre podanie návrhu na súdny výkon rozhodnutia na vymoženie úhrady dlhu (R 19/1988). Podľa názoru súdu, aby bolo uznesenie o dedičstve spôsobilým exekučným titulom, účastníkom dedičského konania musí byť aj veriteľ v časti prerokovania dedičstva, ktorá sa týka jeho pohľadávky a zároveň je potrebný jeho súhlas, pretože dedičia sa dohodou dohodli, že za dlhy poručiteľa zodpovedá len jeden z dedičov, teda inak ako je ustanovené v § 470 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Takáto dohoda o vyporiadaní dedičstva upravuje len právne vzťahy medzi dedičmi navzájom a netýka sa práv tretích osôb - veriteľa - poručiteľa (pozri rozhodnutie R 48/1975 alebo rozhodnutie NS SR sp. zn. 32Cdo/2076/2014). Veriteľ (žalobca) si preto svoju pohľadávku správne uplatnil na súde voči právnenému nástupcovi pôvodného dlžníka (žalovanému), pretože dedičské konanie nesupluje sporové konanie o splnenie dlhu. V uznesení o dedičstve, ktorým súd schválil dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva, sa deklaruje prechod zodpovednosti za dlhy na dediča ako preberateľa dlhu a preberateľ dlhu sa uznesením o dedičstve nezaväzuje k povinnosti splatiť dlh poručiteľa v určitej výške, do určitej doby a konkrétnemu veriteľovi. Dedičské konanie je nespоровé, preto už z povahy nespоровého konania vyplýva, že súd konečným rozhodnutím o dedičstve len deklaruje prechod aktív a pasív na právneho nástupcu poručiteľa. Súd preto dospel k záveru, že nie je daný dôvod zastaviť konanie pre prekážku res iudicata.

25. Významnou právnou skutočnosťou, ktorá ale nemusí mať vždy za následok zánik práv a povinností vyplývajúcich zo záväzkového vzťahu, je smrť dlžníka. V prípade smrti dlžníka platí zásada, že povinnosť dlžníka jeho smrťou nezanikne, ale prechádza na právnych nástupcov (s výnimkou uvedenou v ust. § 579 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Smrť dlžníka alebo veriteľa spôsobuje zánik záväzku len vtedy, ak bol záväzok čo do svojho trvania viazaný výhradne na osobu dlžníka alebo veriteľa (rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/107/1997). Ustanovenie § 579 Občianskeho zákonníka tak upravuje právne nástupníctvo po fyzickej osobe v prípade jej smrti.

26. Povinnosť dediča uhradiť dlhy poručiteľa, ktoré smrťou nezanikajú, je obmedzená podľa § 470 až 472 Občianskeho zákonníka výškou ceny nadobudnutého dedičstva; zanikajú záväzky, ktoré nie sú kryté aktívami z dedičstva. Žalovaný sa stal právnym nástupcom pôvodného dlžníka na základe uznesenia o dedičstve sp. zn. 5D/223/2015-33, D/not/166/2015 zo dňa 19. 04. 2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. 05. 2016. Podľa § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiteľove dlhy, ktoré na neho prešli poručiteľovou smrťou. Aktíva dedičstva boli vyčíslené na sumu 8.202,33 eur, pasíva na sumu 10.843,53 eur. Žalobcom uplatnená pohľadávka prevyšuje výšku aktív, avšak vzhľadom na žalovaným vznesenú námietku premlčania sa súd zaoberal otázkou premlčania uplatneného nároku.

27. Podľa § 111 Občianskeho zákonníka zmena v osobe veriteľa alebo dlžníka nemá vplyv na plynutie premlčacej doby. Aj v prípade zmeny subjektu záväzku premlčacia doba plynie ďalej, ako keby k zmene nebolo došlo. Smrť pôvodného dlžníka nespôsobuje pretrhnutie plynutia premlčacej doby a začiatok plynutia novej premlčacej doby voči právnym nástupcom pôvodného dlžníka a preto sa žalovanému, ako právnenému nástupcovi pôvodného dlžníka, započítava tá časť premlčacej doby, ktorá už uplynula jeho právnenému predchodcovi. Premlčacia doba je rovnaká ako pri iných majetkových právach, teda tri roky odkedy sa právo mohlo uplatniť po prvýkrát už voči poručiteľovi, nie až voči dedičovi. Nový dlžník sa môže premlčania dovoliť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu, ako jeho právny predchodca. Ako vyplýva z rozhodnutia NS ČR sp. zn. 28Cdo/4942/2010, smrť dlžníka nemá v zásade sama o sebe žiaden vplyv na veriteľovo právne postavenie. V prípade, že dedičia zodpovedajú za poručiteľove dlhy, nedochádza smrťou poručiteľa k prerušeniu premlčacej doby, smrť poručiteľa nemá vplyv na omeškanie dlžníka, ktoré nastane, ak nebol dlh dlžníkom riadne a včas splnený, a so smrťou poručiteľa zákon nespája ani inú, hoci len dočasnú (do právoplatného skončenia dedičského konania) nevykonateľnosť pohľadávky veriteľa. Ten, kto zodpovedá za poručiteľove dlhy, ich „preberá“ v stave, v akom boli v čase smrti poručiteľa, a pre právne postavenie veriteľa je samo o sebe nerozhodné, či je povinný pohľadávku uspokojiť ako dlžník poručiteľ, alebo ten, kto zodpovedá za poručiteľove dlhy. Ak neuplatnil veriteľ svoju pohľadávku na súde alebo u iného príslušného orgánu ešte za života poručiteľa, nemôže s tým ešte vyčkat' až do právoplatného skončenia konania o dedičstve po dlžníkovi; na uplatnenie svojho práva na súde alebo iného orgánu je veriteľ často „nútený“ ešte v čase prebiehajúceho konania o dedičstve po dlžníkovi okrem záujmu na čo možno najrýchlejšom splnení pohľadávky najmä pre nebezpečenstvo možného premlčania alebo preklúzie. Uvedené platí samozrejme aj vtedy, ak veriteľ svoju pohľadávku

oznánil súdu v konaní o dedičstve po dlžníkovi, pretože takéto oznámenie - ak nedošlo dohodou k prenechaniu predĺženého dedičstva veriteľom na úhradu poručiteľových dlhov alebo k právoplatnému nariadeniu likvidácie dedičstva - nepredstavuje uplatnenie práva, ktoré by mohlo mať za následok zastavenie premlčacej doby alebo uplatnenie práva pred uplynutím prekluzívnej doby.

28. V posudzovanom prípade bolo preukázané, že zo strany veriteľa došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti pohľadávky (v opačnom prípade by sa premlčovala každá splátka jednotlivito v zmluvne dohodnutých lehotách). Možnosť predčasne zosplatniť spotrebiteľský úver v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka je upravený v § 53 ods. 9 s tým, že pre platné zosplatnenie úveru je potrebné, aby boli kumulatívne splnené tieto podmienky:

- 1./ ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorá sa má vykonať v splátkach,
- 2./ dohoda medzi zmluvnými stranami, t. j. veriteľom a dlžníkom o tom, že ak sa nesplní niektorá splátka, stane sa splatným celý dlh,
- 3./ uplatnenie práva najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky,
- 4./ upozornenie spotrebiteľa na uplatnenie tohto práva v lehote nie kratšej ako 15 dní.

29. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že zmluvný vzťah založený medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného je vzťah spotrebiteľský. Zmluvné strany si možnosť predčasného splatenia úveru zo strany veriteľa dojednali v bode 2. 8 Obchodných podmienok pre úvery občanom - Prima banka Slovensko, a.s. (č. l. 26 spisu). Oprávnenie veriteľa žiadať splatenie celého úveru v prípade omeškania s úhradou splátky v zmysle zákonného ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka tak bolo dojednané medzi veriteľom a dlžníkom.

30. Z dokladov predložených v spise bolo preukázané, že listom zo dňa 14. 11. 2019 (č. l. 16 spisu) veriteľ vyzval žalovaného na úhradu omeškaných splátok úveru vo výške 332,90 eur najneskôr do 19. 11. 2019 s tým, že v prípade neuhradenia dlžnej sumy si uplatní svoje právo vyplývajúce z § 565 Občianskeho zákonníka. Listom zo dňa 17. 01. 2020 (č. l. 17 spisu) veriteľ rozhodol o predčasnej splatnosti celého úveru ku dňu 17. 01. 2020 a vyzval žalovaného na úhradu celého dlhu vo výške 14.487,77 eur s príslušenstvom. Ako vyplýva z doplnenia skutkových tvrdení žalobcom v podanom odvolaní, veriteľ pristúpil k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru pre neplnenie splátok splatných 15. 11. 2019, 16. 12. 2019 a 15. 01. 2020.

31. Plnenie dlhu v splátkach je zvyčajne obsahom dohody veriteľa a dlžníka. Splatnosť celej pohľadávky nenastáva priamo zo zákona, ale záleží na veriteľovi, či toto právo uplatní, teda či vyzve dlžníka na zaplatenie celého zvyšku dlhu. V súdenom prípade bolo nesporné, že veriteľ vyhlásil predčasnú splatnosť celého úveru podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ku dňu 17. 01. 2020.

32. V prípade spotrebiteľských zmlúv platí, že premlčacia doba začína plynúť od zročnosti splátky, kvôli ktorej sa predčasné splatenie žiada, nie od okamihu využitia práva žiadať splatenie celého úveru. Ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka umožňuje predčasné splatenie uplatniť až po trojmesačnom omeškaní s niektorou zo splátok, potom práve táto splátka je tou splátkou pre „nesplnenie ktorej sa stane zročným celý dlh“ v zmysle § 103 Občianskeho zákonníka. Pri posudzovaní začiatku plynutia premlčacej doby je preto potrebné zistiť, s ktorou konkrétnou splátkou bol dlžník v čase vykonania tohto práva zo strany veriteľa v omeškaní práve tri mesiace a od tejto zročnosti potom plynie premlčacia doba zvyšku dlhu.

33. Z obsahu listín predložených žalobcom mal súd preukázané, že žalobca ako veriteľ pristúpil k oprávneniu zosplatniť dlh až v roku 2020 údajne pre nesplnenie splátok splatných 15. 11. 2019 až 15. 01. 2020, čo nekorešponduje s výzvou podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ktorá bola zo dňa 14. 11. 2019. Inak povedané, výzva podľa § 53 ods. 9 OZ už predpokladá omeškanie so zaplatením splátky minimálne tri mesiace. Navrhovanie dôkazov v civilnom sporovom konaní má priamu spojitosť s povinnosťou tvrdenia (§ 132 ods. 1 a § 150 ods. 1 CSP). Cieľom povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane sporu, bez ohľadu na jej procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zistené z dôkazov navrhnutých stranou v opačnom procesnom postavení než je ten, kto nesplnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť. Skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca. Súd bol pripravený vyzvať žalobcu na pojednávaní na doplnenie skutkových tvrdení, pre nezaplatenie ktorej splátky veriteľ

predčasne úver zosplatnil. Pretože sa žalobca na pojednávanie nedostavil, „obral“ sa o možnosť svoje skutkové tvrdenia doplniť.

34. Z vyjadrenie žalovaného naopak vyplynulo, že pôvodný dlžník vykonal pred svojou smrťou dve úhrady, a to dňa 15. 05. 2015 a 15. 06. 2015. Zo strany žalobcu nebolo tvrdené, ani preukázané, že po tomto dátume právny nástupca pôvodného dlžníka - žalovaný pokračoval so splácaním dlhu. Preto je nepochybné, že ak žalobca využil svoje právo predčasne vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, dlžnou splátkou, pre ktorú nastalo zosplatnenie bola splátka splatná 15. 07. 2015. Teda od uvedeného dátumu začala plynúť premlčacia doba v zmysle § 103 Občianskeho zákonníka. Splátka splatná 15. 07. 2015 bola podľa stavu omeškaných splátok na úvere prvou nezaplatenou splátkou zo strany žalovaného, resp. jeho právneho predchodcu. Je výlučným oprávnením veriteľa úver zosplatniť. Pokiaľ však tak urobí, musí postupovať podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, nakoľko sa jedná o spotrebiteľský úver. Pretože mimoriadnu splatnosť úveru vyvolala splátka splatná v júli 2015, od jej zročnosti začala plynúť premlčacia doba tak, ako uvádza znenie § 103 veta druhá Občianskeho zákonníka, žaloba bola podaná na súd po uplynutí trojročnej premlčacej doby.

35. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal, keďže si žalovaný ako úspešná strana sporu náhradu trov konania neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní od jeho doručenia odvolanie na Okresnom súde Liptovský Mikuláš. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 Civilného sporového poriadku odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 Civilného sporového poriadku, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.